



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1714

Q. 47. Ex quo fine usus Matimonii sit licitus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42682

ita expresse referendo ad copulam, ut contra-
 Vsq. & alios probabiliter docet *Sanch. d. 44.*
 II. Oblectando se venerè, sine periculo pollu-
 tionis, de actu conjugali, dum abest compars,
 vel actu exerceri non potest, *Fill. Layman, Tann.*
Mol. cum Dia. R. 224. contra Nav. Azor &c.
 II. Peccat graviter, I. Vidua, quæ se vene-
 reè oblectat de copula olim habita, quia est illi-
 licita per statum. II. Bigamus, qui in actu
 conjugali cum secunda exercito, repræsenta-
 fita priorem, & de ea carnaliter delectatur; quia
 est permixtio cum aliena, *Laym. V. suprâ l. 3. t. 4.*
cap. 2. & l. 5. cap. 1. d. 2. a. 2.

A D D E N D A.

Quest. 47. Ex quo sine usus Matrimonii sic licitus. 288.

§. 1. Usus Matrimonii communiter fit,
 vel ob bonum prolis, qui est finis illius prima-
 rius; vel ob redditionem debiti conjugalis; vel
 ob remedium concupiscentiæ alienæ aut pro-
 priæ, qui sunt fines secundarii; vel ob sanitatem
 corporis, aut voluptatem, qui sunt fines extra-
 anei, secundum dicta n. 236.

§. 2. Si fiat ob bonum prolis generandæ & 289.

ad cultum Dei educandæ, est licitus & merito-
 rius, uti omnes fatentur, sic enim est actus re-
 ligionis, uti expresse *S. Th. in c. 7. Epistolæ 1. ad
 Corinth. & in suppl. q. 41. a. 4.* Si autem prima-
 rio quidem ordinetur ad generandam prolem,
 sed præcisè pro suo commodo, v. g. ut habeat
 successorem, propaget familiam &c. & nullo
 modo, nequidem virtualiter, referatur ad glo-
 rificandum Deum, putant *S. Th. aliique cum
 Sanch. l. 9. d. 8. n. 2.* fore veniale, quia sistendo
 Tom. VIII.

Handwritten text on the book's spine, including the name 'Claudio' and other markings.

in fine creato agitur contra finem Sacramenti
 Dei honorem instituti. Ad hoc tamen, ut dicatur
 virtualiter referre, satis est, si conjuges
 in initio Matrimonium inierint propter hunc
 finem, nec intentionem in ipso actu contra-
 riam habeant. Unde etiam deducit *Sanch. num.*
 4. conjugem non peccare, qui actum conjuga-
 lem habet omnino immemor illius finis, hoc
 ipso enim, quod finem contrarium non habet,
 confertur manere in eo fine, quem initio habuit
 & ad quem actus ille ex natura sua tendit.

290. §. 3. Si fiat propter fidem Matrimonii, & ad
 implendam obligationem ex justitia reddendam
 debitum, etiam est licitus & meritorius, sic enim
 est actus justitiæ, uti iterum expressè *S. Th.* ali-
 que supra, & per hoc virtualiter tenditur etiam
 in primum finem.

291. §. 4. Si fiat præcisè ad vitandam inconti-
 nentiam in altero conjuge, etiam est licitus
 meritorius, quia est redditio debiti, adeoque
 actus justitiæ, & præterea charitatis, de se
 facienter tendens in finem suum primum.

292. §. 5. Si fiat præcisè ad vitandam inconti-
 nentiam propriam, *SS. Aug. Ans. Bonav. Th.* in *supp.*
q. 49. a. 5. & speciatim *S. Greg.* relatus *can. No-*
vi. 2. dist. 13. videntur dicere esse veniale,
 consentit *Carden.* in 2. crisi d. 7. n. 50. quia tamen
 actus aberrat à fine suo primario, ad quem
 Deo est ordinatus. *Palud. Sor. Henriq. Sanch. &*
alii dicunt tum tantum non fore peccatum, si reliqua
 media incontinentiæ vitandæ non juvent. *S. Tho-*
mas. & alii putant in circumstantiis, in quibus
 est spes proles, fore veniale, si finis hic omnino
 non potest obtineri, ut in sterilitate, & in
 tur: Denique alii plurimi Theologi & Juris-
 cum *Dur. Cajet. Medin. Navarr. Almain. Casp.*
 semper op-

Legit. Cōn. Rebell. Harr. Herinx, Pont. I. 1. c. 21.
 Matr. nu. 125. Avers. q. 21. f. 4. probabilissimè
 dicunt nullum fore peccatum præcisè intendere
 variationem concupiscentiæ, & remedium sui
 peccati, dummodo positivè non excludatur fi-
 nis primarius: *Probant*, imprimis ex Apostolo,
 nam dicitur 1. ad Corinth. 7. v. 2. *Propter forni-*
cationem unusquisque suam uxorem habeat. v. 5. rever-
entiam in ipsum, ne tentet vos sathanas propter inconti-
nentiam vestram, hoc autem dico secundum indulgen-
tiam, non secundum imperium: quod autem lex tali
 modo indulget, non videtur posse esse pecca-
 tum, nam est permissio moralis, similis illi, quæ
 Apostolus ibid. v. 28. permittit virginibus nu-
 bere, dicens, *ego autem parco vobis, id est, indul-*
 geo. Deinde probant ex ipso S. Th. nam in sup-
 plem. q. 42. a. 2. in O. docet Matrimonium post
 peccatum institutum esse, secundum quod re-
 medium præbet contra vulnus peccati, & ad 2.
 ad 1., esse etiam in remedium contra peccatum,
 de q. 54. a. 3. in O. ait, finis Matrimonii secun-
 darius, per se, est concupiscentiæ repressio, at-
 que insurpare medium ex fine, ex quo à Deo in-
 stitutum est, non potest esse inordinatum vel il-
 licitum. Et ideo idem S. Th. q. 51. a. 5. ad 3.
 ait: *quavis senes non habeant caliditatem sufficien-*
tem ad generandum, tamen habent caliditatem sufficien-
tem ad carnalem copulam, & ideo conceditur eis Matri-
monium, secundum quod est in remedium, quavis non
conpetat eis, secundum quod est officium nature. Ra-
 tiones sunt 1. qui hic finis est honestus, nec
 in illo modo opponitur fini primario, qui non
 necessariò semper intenditur, ut patet in seni-
 libus & sterilibus, maximè cum non sit obligatio
 semper operandi ex fine honestissimo, sed satis

E. J.
 20.

H. mor.
 Claudi
 a Cru
 lōm VII

C. A.

fit ex honesto de se non excludente honesto-
rem : ex quo patet ad rationem in oppositum,
inordinatum enim non est operari ex fine honesto
minus perfecto, quando positivè non exclu-
ditur perfectior. 2. Secundùm dicta n. 291. li-
cita est copula ad sedandam concupiscentiam in
altero, ergo etiam in seipso, quia charitas, quæ
est regula omnium virtutum, magis respicit
seipsum, quàm alterum, maximè pro subsidio
animæ. 3. Alioquin regulariter illicita esset co-
pula, & consequenter etiam cohabitatio illis,
qui non habent spem gignendi proles, quales
sunt senes & steriles, hoc autem nemo dicit, er-
go. SS. Patres in oppositum citatos intelligunt
aliqui de usu ad voluptatem vel concupiscentiam
tantùm explendam.

293. §. 6. Si fiat præcisè ob sanitatem corporis, sicut
Th. q. 49. a. 5. ad 4. aliique cum Carden. nu. 5.
dicunt fore veniale, quia omittitur finis primari-
us. Limitat Sanch. nisi deessent alia media ob-
tinendæ sanitatis. Alii multi cum Averf. supra
dicunt nullum esse peccatum, quamvis alia ad-
essent media, dummodo non excludatur finis
primarius, quia non tenemur semper positivè
agere ex fine intento à Deo vel legislatore, sed
satis est, si actus noster referatur ad finem honestum,
& non excludatur relatio ad finem à legi-
slatore intentum, maximè in hoc casu, in quo sanitas
juvabit ad gignendam prolem, ergo quod refer-
tur ad sanitatem, virtualiter refertur ad gignen-
dam prolem.

294. §. 7. Non est licitum exercere actum conjug-
alem ob solam voluptatem, nam *Im. XI. damnatur*
hanc 9. prop. *opus conjugii ob solam voluptatem*
exercitum omni penitus caret culpâ, ac defectu veni-
alis

Hinc oppositum, quod antehac tenuerunt plures, nunc sustineri non potest. Tum autem exercetur ob solam voluptatem, quando voluptas intenditur, & in ea sistitur. Tum in ea sistitur, quando intendens non refert eam neque ad primum vel secundarium Matrimonii finem, neque ad alium de se bonum & honestum. An autem sensus damnationis sit, quod sit saltem veniale, si sistatur in sola voluptate, id est, si intendatur voluptas ex natura sua tendens ad generationem prolis, jam tamen actu & positivè non referatur ad finem illum, quamvis hic finis etiam positivè non excludatur, neque de illo incidat cogitatio, an verò tum tantum sit saltem veniale, si sistatur in sola voluptate, ita ut *Tò sola* significet excludi alterum finem, de quo incidit cogitatio, & tamen ad eum non referatur, an, inquam, sensus damnatæ propositionis sit hic vel ille, non est meum definire, sed tantum dico propositionem damnatam in uno sensu per verba propriè significatæ esse falsam, & contradictoriam ipsius in opposito sensu esse veram. Ratio, autem damnandi eam, saltem in secundo sensu, est, quia est inordinatum positivè velle sistere in eo, quod Deus, & natura voluerunt tantum haberi tanquam medium ad aliud, voluptatem autem illam voluerunt haberi tantum velut medium ad magis allicendum ad generationem prolis, eamque facilitandam, aut ad remedium concupiscentiæ, ergo querere voluptatem, & non referre ad eum finem, quando de eo incidit cogitatio, est inordinatum, & ita docent SS. PP. apud Rayn. in heter. tom. 16. f. 1. p. 14. à n. 38. S. August. 1. de bono conjug. c. 6. ait : *conjugalis concubitus generandi*

E. J.
 2.0.
 A. mor.
 Claudi
 a Cox
 Tom VIII
 C. A.

causâ non habet culpam, concupiscentiæ verò facta
tamen cum conjugè, veniale: S. Th. 4. contra gentes
c. 87. n. 5. & in supplem. q. 49. a. 6. dicit, inor-
dinatum esse veneris uti propter solam delecta-
tionem, quæ omnia confirmantur ex dictis l. 1.
à n. 312. ubi ostendi, si quis comedat, bibat,
audiat musicam, olfaciat flores, positivè siste-
do in voluptate, quam inde habet, peccare ve-
nialiter, ex quo infûli n. 313. probabilius vide-
ri, quòd non dentur actus humani in individuo
indifferentes.

295. §. 8. Aliqui apud *Aversam* putârunt esse mo-
tale, si conjuges habeant copulam ob volup-
tatem, sed ex *S. August. S. Th.* & aliis communissimi
satis certum est, per se loquendo, esse veniale
tantum.

296. §. 9. Si actus conjugalîs fiat propter volup-
tatem tanquam propter finem primario fini Ma-
trimoni subordinatum, id est, si velint actum
conjugalêm propter voluptatem in ordine ad
generandam prolem, ita ut non sistant in volup-
tate, sed hanc habeant pro fine intermedio rela-
to ad generationem prolis tanquam ad finem
ulteriorem & primarium, nullo modo peccant,
quia Deus & natura voluptatem illam com-
pugnam destinârunt ad generationem prolis, ergo
quæruntilam ad finem à Deo & natura illi pro-
positum, ergo ordinatè & licitè, neque damna-
tur propositio dicens, opus conjugii ob volup-
tatem exercitum carere culpâ, sed ob solam vo-
luptatem exercitum, & ideo etiam dixi l. 5. n.
312. Si quis voluptatem, quæ capitur ex cibo
vel potu, referat ad honestum finem, nullo mo-
do peccare.

297. Q. 48. Quid agendum sit, si post contractum Ma-